

Jakucs Pál emlékezete

Az 1928. június 23-án Sarkadon született JAKUCS Pál 2000. október 17-én Debrecenben elhunyt, s október 30-án gyászolók hatalmas serege részvételével kísértük utolsó útjára. Az öt búcsúbeszédben, a tisztelet, megbecsülés, osztatlan szeretet szavakban és hegyé magasodott koszorúkban, virágokban akkor és ott megnyilvánult kifejezésre jutása is egyértelműen jelezte, hogy páratlanul gazdag és eredményes életpálya, kivételes tudós, egyetemi oktató és ember életútja ért fájdalmas véget.

Szülői indíttatás, a természetszeretet, meg középiskolai tanári biztatás is közrejátszott abban, hogy a Debreceni Tudományegyetem biológia–földrajz szakán szerzett diplomát, ahol előbbi témakörben SOÓ Rezső, a geográfiában pedig KÁDÁR László volt meghatározó, érdemdús mestere. A már hallgató korában kedvvel és elhivatottsággal végzett sikeres gyűjtőmunka, terepi kirándulások, tapasztalatszerzés is közrejátszott abban, hogy 1951-ben a fővárosban, a Természettudományi Múzeum Növénytárában helyezkedett el, ahol a kutatói iskolateremtő ZÓLYOMI Bálint mellett és irányításával hamarosan egy kiváló szakmai gárda igen jeles geobotanikus képviselőjévé válhatott.

Fitocönológiai és növényökológiai érdeklődése a több éves Bükk-hegységi vegetációtérképezésben teljesedett ki. Már fiatalon eljutott a karsztbokorerdők cönológiájának alapos feldolgozásához, majd külföldi kutatómunkája eredményeként a számára méltán nemzetközi hírnevet is szerző, általános érdeklődést és elismerést keltő karsztbokorerdőket tárgyaló német nyelvű monográfia megalkotásához: *Die phytozonologischen Verhältnisse der Flaumeichen–Buschwälder Südostmitteleuropas* (1961).

Ekkor és ezt követően került közel a földrajztudományhoz, akadémiai intézményünkhöz, ahol éppen a hagyományos tájfeldrajzi kutatásainkat megújítani–kiegészíteni szándékolt, alkalmazott tájértékelési irányzatunk elvi–módszertani alapjait vetettük meg, s ehhez nagy segítséget jelentett az ökológus szemlélet. JAKUCS ebben kiváló társ volt, hiszen a geobotanikában már általa is alkalmazott mikroklimatológiai vizsgálatokat, méréseket bevezettük komplex tájleírásainkba. A különböző adottságú, ún. reprezentatív típusterületeken végzett mikro- és topoklimatológiai észleléseinket komplex geotopológiai vizsgálatokkal összehangolva a tájökológiai–tájtípológiai, alkalmazott tájfeldrajzi irányzat nagymértékben gazdagodott.

Ugyancsak az FKI-ban teljesedett ki JAKUCS Pál úttörő kezdeményezése, a légifénykép alapján készített vegetációtérképezés. Módszerében, léptékében változatos, igen kiterjedt vegetációtérképezése páratlanul gazdag és mintaszerű. Részes volt – PÉCSI M. és SOMOGYI S. társszerzőjeként – Magyarország első tájtípus térképe elkészítésének is.

Az FKI-ban készítette el „Az erdők és gyepek dinamikus kapcsolatának vizsgálata” c. akadémiai doktori értekezését, amelyben általánosítható érvennyel adta meg az erdőszegélyek jelentőségét és szerepét, fitocönológiai és ökológiai értékét, s időbeni dinamikus változásainak törvényszerűségeit, az erdészeti gyakorlatot is szolgálva.

A disszertáció nagysikerű védését követően 1971-ben hívták Debrecenbe a Növénytan Tanszék megüresedett tanszékvezetői posztjára, amelyből 1980-ban Ökológiai Tanszékot alapított. Itt oktatta közel három évtizeden át biológus–geográfus, ám egyúttal komplex ökológus szemlélettel tanítványainak hatalmas seregét, s nevelte ki tanárokon kívül szépszámban tudóssá vált utódait is. Nem szakadt el azonban geográfus kollégáitól–barátaiktól sem. Az általa alapított erdei kutatóállomás, a nemzetközi hírű „Síkfőkút Projekt” földrajzos közreműködést is igénylő programján kívül velünk, közel egy évtizeden át szoros munkakapcsolatban volt társaival mindenkor készséggel és alkotó módon működött együtt. Mi is büszkéek voltunk eredményeire, az MTA levelező (1976), majd rendes taggá (1987) választására, felsorolhatatlan tudományos vezetői tisztségeire, méltán kiérdemelt rangos kitüntetéseire.

Immáron fél évszázados intézetünk és számos tanulmányának fórumot jelentő folyóiratunk nevében, ill. hasábjain is múlhatatlan fájdalommal búcsúzva Tőle, emlékét tisztelettel és szeretettel őrizve kívánjuk: nyugodjon békében!

MAROSI SÁNDOR